

Haarlem

Gemeente Haarlem

Mr. B.B. Schneiders
burgemeester

Retouradres Postbus 511, 2003PB Haarlem

Gemeenteraad

Datum 20 januari 2011
Ons kenmerk VVH/VHR/2011/7763
Contactpersoon M.J. Patist - Verheij
Doorkiesnummer 023-5113814/3719
E-mail mjpatist@haarlem.nl
Onderwerp Ontwikkelingen ten aanzien van de Nationale Politie
Bijlage Artikelen uit Binnenlands Bestuur en uit het Tijdschrift voor de Politie

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 14 december heeft de minister van Veiligheid en Justitie (V&J) zijn plannen bekend gemaakt voor de Nationale Politie. De Nationale Politie is aangekondigd in het regeerakkoord van het kabinet Rutte 1. Met deze brief wil ik u op de hoogte brengen van de belangrijkste veranderingen voor politie en gemeente als gevolg van dit wetsvoorstel.

De minister van V&J is voornemens het huidige stelsel van 25 regionale politiekorpsen en 1 landelijk politiekorps om te vormen tot één nationale politie, bestaande uit 10 regionale eenheden, een of meerdere landelijke eenheden en een of meerdere landelijke diensten ter ondersteuning van het politiewerk. Er komt één landelijke korpschef.

De huidige 25 politieregio's worden samengevoegd tot 10 regionale eenheden. De grenzen van deze eenheden zijn gelijk aan nieuwe arrondissementsgrenzen. De gemeente Haarlem valt op dit moment onder het regiokorps Kennemerland. Regiokorps Kennemerland zal samen gaan met de korpsen Noord-Holland Noord en Zaanstreek-Waterland (werknaam: Noord-West Holland).

Het gezag over de politie blijft ook in de nieuwe wet bij de burgemeester (handhaving openbare orde en hulpverlening) en de officier van Justitie (strafrechtelijke handhaving rechtsorde). Het beheer over de politie wordt gecentraliseerd. De functie van korpsbeheerder (de burgemeester van Haarlem) verdwijnt. In plaats hiervan is er voorzien in een regioburgemeester. De regioburgemeester heeft geen speciale bevoegdheden, tenzij er onenigheid is tussen de burgemeesters in de regio over het vaststellen van het beleidsplan (eens in de vier jaar) en het jaarverslag. Ook fungeert de regioburgemeester als aanspreekpunt voor de minister van V&J (bijvoorbeeld bij het vaststellen van de landelijke prioriteiten voor de politie).

Gaarne bij beantwoording ons kenmerk vermelden.
Bezoekadres: Brinkmannpassage, Haarlem
www.haarlem.nl

Haarlem

2

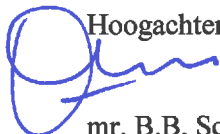
De regioburgemeester is de burgemeester van de grootste gemeente in de regio. Op dit moment is dat de gemeente Haarlem. Er wordt gewerkt aan een convenant voor de zogenaamde transitieperiode. In dat conventant wordt van de regio burgemeester gevraagd om bij te dragen aan een soepele oprichting van een nieuwe eenheid Noord West-Holland. In het convenant dat wordt gesloten tussen korpsbeheerders en het ministerie wordt afgesproken dat de regioburgemeester een sterk coördinerende rol krijgt.

In de nieuwe wet wordt de rol van de gemeenteraad in relatie tot de politie versterkt. Expliciet vastgelegd wordt de verantwoordingsplicht van de burgemeester richting gemeenteraad over het uitgeoefende gezag over de politie. Ook moet het concept-beleidsplan, dat elke 4 jaar wordt vastgesteld door de burgemeesters uit de regio, voor vaststelling door de burgemeester worden besproken met de gemeenteraad.

Het Regionaal College van het regiokorps Kennemerland heeft een commissie in het leven geroepen die zich buigt over de vraag op welke wijze de burgemeester nu en in de toekomst op een zo goed mogelijk manier zijn gezag over de politie uit kan oefenen. Hierbij wordt ook gekeken op welke wijze de versterkte rol van de gemeenteraad invulling kan worden gegeven.

Ten overvloede merk ik op dat de minister heeft aangegeven dat de komende 4 jaar niet wordt getornd aan de grenzen van de Veiligheidsregio's.

Ik hoop u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd. Te uwer informatie stuur ik u hierbij ook een tweetal artikelen van mijn hand waarin ik mijn zorgen uit over de komst van een Nationale Politie, alsmede gezamenlijke reactie van de VNG en het NGB op de voorstellen van de minister.

 Hoogachtend,

mr. B.B. Schneiders

Waarom er geen nationale politie moet komen

J. Schneiders
Burgemeester van
Haarlem en voorzitter
van het Nederlands
Verenigd Genootschap van
Burgemeesters.

Het nieuw te vormen kabinet zal als belangrijkste opgave krijgen om eenhede miljarden te bezuinigen. In het smeden naar optimale efficiency zal elke overheidsorganisatie tegen het licht worden gehouden. Een van de plannen is om de politie te nationaliseren.

Dat zou een slechte ontwikkeling zijn, omdat politiezorg gemeentelijke ingebed moet zijn en de politie een onmisbare schakel is in het gemeentelijke veiligheidsbeleid.

Vroeger beschikten de steden over eigen gemeentelijke politiekorpsen. Burgemeesters bepaalden samen met het Openbaar Ministerie en met de gemeenteraad de aard en de omvang van de lokale politiezorg en welke middelen daarvoor beschikbaar waren. Zo kon maatwerk worden geleverd dat was toegesneden op de lokale wensen.

Dat bestel was verre van efficiënt en uit een oogpunt van criminaliteitsbestrijding op den duur niet effectief. De kleine lokale boef kon gemakkelijk worden gepakt, maar verder werkten de korpsen in onderlinge rivaliteit stevig langs elkaar heen.

Daarom vond in 1993 een opschaling van de politie plaats. Er kwamen 25 regionale korpsen. Nadeel was dat de politie verder van de gemeenten af kwam te staan. De gemeenteraden gingen niet meer over het beheer, ofwel over de toedeling van mensen en middelen om de voorgenomen doelstellingen van de politie te behalen. Het beheer werd opgedragen aan een korpsbeheer, de burgemeester van de grootste gemeente in de regio, die samen met de burgemeesters en de hoofdofficier van justitie het regionale college vormt.

Bij de vormgeving van het regionale bestel is de koppeling tussen het gezag en het beheer over de politie heel nadrukkelijk in stand gehouden. Maar wil je kunnen sturen op resultaten, dan moet je als burgemeester medezeggenschap hebben over de inzet van de beschikbare mensen en middelen.

Nationale politie?

De meeste politieke partijen schreven deze zomer in hun verkiezingsprogramma's te opteren voor nationale politie. Dat zou efficiënter zijn dan het huidige bestel van 25 korpsen, ook wel badinerend 'koninkrijkjes' genoemd. Of dat werkelijk zo is valt nog te bezien. Het zal een enorme bureaucratie vergen om vanuit Den Haag het politiebeheer

van Maastricht tot Groningen en van Enschede tot Haarlem te regelen.

Groter is zeker niet altijd beter, zoals we bij vele reorganisaties hebben moeten ervaren.

Maar een veel groter bezwaar tegen nationale politie is dat de positie van de burgemeester wordt ondermijnd. De burgemeester blijft wel het gezag over de politie behouden maar het beheer komt bij de minister van Binnenlandse Zaken en/of Justitie te liggen.

De burgemeester is dus de verantwoordelijke voor de veiligheid in de gemeente terwijl het departement over de mensen en de middelen gaat. Wat is daar op tegen?

Allereerst dat de burgemeester als lokaal verantwoordelijke een belangrijk sturingsinstrument verliest. Hij kan van alles willen om de onveiligheid in de gemeente aan te pakken, maar is voor de beschikbaarheid van mensen en middelen afhankelijk van het Rijk.

Op die manier wordt het moeilijk om integraal veiligheidsbeleid tot stand te brengen. Veiligheid is daarnaast niet iets van de politie alleen. Het gaat om het smeden van een keten van partners op lokaal niveau waaronder de jeugdzorg, de woningbouwcorporaties, de reclassering, het jongerenwerk, instellingen die dak- en thuislozen begeleiden enzovoort. De politie is in een dergelijke keten een cruciale schakel. Om sterke veiligheidsketens te smeden moet de burgemeester met alle partijen, de politie in het bijzonder, kunnen schakelen. Hij moet als verbindend bestuurder in staat zijn om lokaal maatwerk te leveren. Daarvoor is zeggenschap over de inzet van politiemensen en politiemiddelen een belangrijke voorwaarde.

Voorstanders van nationale politie zullen beweren dat de burgemeester genoeg heeft aan zijn gezagsbevoegdheid om lokaal politiebeleid te maken. Dat lijkt mij op den duur geen houdbare stelling.

Meer en meer zullen de minister en de Tweede Kamer gaan

>> Om succesvolle
 veiligheidsbeheersing te bereiken
 moet de burger gemeenteraad met
 de gemeenteraad, de politie en het
 openbaar bestuur samenwerken.

bepalen hoe de mensen en de middelen worden ingezet. Het politiebeheer wordt dan allesbepalend terwijl het gezag het nakijken heeft. Het beheer volgt niet het gezag zoals het zou moeten zijn, maar het gezag volgt dan het beheer.

Horizontaal versus verticaal

Interessant is dat de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) recent een rapport heeft uitgebracht met als titel 'Vertrouwen op democratie'. In dat rapport constateert de ROB dat het vertrouwen in onze samenleving de laatste jaren in versneld tempo aan het slinken is.

Een belangrijke oorzaak is, volgens de Raad, dat vele democratische instituties verticaal georganiseerd zijn terwijl de samenleving juist steeds meer horizontaal is geworden. De moderne, goed opgeleide burger wil meepraten over de vormgeving van het beleid dat hem direct raakt (horizontaal). Vaak kan dat niet, omdat de echte besluiten ergens door een

onbereikbare en ver weg gelegen top worden genomen (verticaal). De raad pleit ervoor om de verbindingen met de burger te herstellen door instituties meer horizontaal te organiseren.

Het paradoxaal is dat met de politie nu het tegenovergestelde dreigt te gebeuren. In het huidige regionale bestel zijn de gemeenten redelijk goed in staat om op een horizontale, interactieve manier, dus samen met burgers en instellingen, veiligheidsbeleid te produceren. In een nationaal bestel zal dat een stuk moeilijker worden en wordt de burger die wil participeren min of meer buitenspel gezet. Op deze manier wordt de overheid steeds verder van de burger af georganiseerd.

Ook niet onbelangrijk is dat de crisisbeheersing recent goed is geregeld. Dit najaar treedt de Wet op de Veiligheidsregio's in werking. Die wet regelt een hechte regionale samenwerking tussen de politie, de brandweer en de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen op regionaal niveau. De gezamenlijke burgemeesters vormen het bestuur en voeren het beheer.

Ook hier geldt dat het een tegengestelde beweging is om het politiebeheer hier uit te lichten en te nationaliseren. Ook hier is de consequentie een verminderde sturingsmogelijkheid door de burgemeesters.

Conclusie

Puur vanuit efficiency bekeken is nationale politie misschien een aantrekkelijk idee. Maar de prijs die daarvoor betaald moet worden is te hoog.

Politiezorg is vooral effectief wanneer die is ingebed in het gemeentelijke domein en wanneer die is verbonden met andere partijen die lokaal een bijdrage leveren aan een veilige omgeving. Zeggenschap van de burgemeester over de inzet van mensen en middelen is daarvoor een voorwaarde. Dus handen af van onze gereedschapskist! <<

'420 loslopende burgemeesters versus een strakke justitielijn'

In het regeerakkoord staat dat er een nationale politie komt. Voor burgemeesters wordt het lastiger om de politie aan te sturen, voorziet voorzitter Bernt Schneiders van het Genootschap van Burgemeesters.

Schneiders is burgemeester van Haarlem en korpsbeheerder van de politieregio Kennemerland. Nog wel, want Schneiders voorziet dat die functie straks niet meer bestaat. Het nieuwe kabinet wil een Nationale Politie, die valt onder de minister van Veiligheid. De huidige 25 regio's worden teruggebracht naar tien. De grenzen van de regio's zullen samenvallen met de tien arrondissementen op de gerechtelijke kaart. Over de rol van de korpsbeheerders, de burgemeesters van de grootste

gemeenten in de politieregio, staat bitter weinig in het akkoord. Schneiders: 'Het lijkt mij dat de functie van korpsbeheerder vervalt. Er is straks nog maar één korpsbeheerder en dat is de minister. Dus ook het korpsbeheerdersberaad kan worden opgedoekt. Lange tijd functioneerde het korpsbeheerdersberaad met de toevoeging van de letters i.o. Dat staat voor 'in oprichting'. Nu kunnen we de letters weer toevoegen maar dan met de betekenis 'in ontbinding'.' Er komt wel een nieuwe rol voor de superburgemeesters van de tien grootste gemeenten in de regio's, namelijk het oplossen van conflicten over de verdeling van de politiemensen over de gemeenten in de regio. Schneiders voorziet dat het nieuwe bestel een heel ander machtsevenwicht doet ontstaan. 'In het huidige bestel is de macht over de politie gespreid. Zowel

het ministerie van BZK als het ministerie van Justitie gaan over de politie. Op het lokale niveau zijn dat de burgemeester en de officier van justitie. En op het regionale niveau kennen we nu nog de korpsbeheerder.' Volgens Schneiders functioneert dat stelsel naar behoren. 'In dat evenwicht lukt het nu goed om het politiewerk gestalte te geven. Er zijn goede samenwerkingsverbanden ontstaan tussen politie, justitie, en het openbaar bestuur. In het nieuwe bestel zien we dat het ministerie van Justitie wordt omgevormd tot het ministerie van Veiligheid. Dat ministerie beheert de politie. Onder dat nieuwe ministerie hangt het college van procureurs-generaal. En dat college stuurt via hiërarchische lijn de hoofdofficieren van Justitie in de regio's aan. Er is dus sprake van een strak georganiseerde justitielijn.'

de aanpak van vrijplaatsen zoals woonwagenvakanties. Kijk ook naar de toepassing van de Wet Bibob en naar de Regionale informatie en expertise centra. Ik wil maar zeggen: die ontwikkelingen tonen aan dat justitie en bestuur elkaar nodig hebben.' En de politisering van de politie? In het huidige stelsel is de verantwoordelijkheid van de minister van BZK voor lokale politieaangelegenheden er eigenlijk niet. Als de minister ter verantwoording wordt geroepen is het antwoord vaak dat het een kwestie is van de desbetreffende burgemeester en de gemeenteraad. 'Als de minister van Veiligheid straks korpsbeheerder is, zullen Kamerleden zich niet meer met dat antwoord weg laten sturen. De minister zal dus op allerlei lokale kwesties worden aangesproken en daardoor komt de politie onder directe Haagse politieke invloed te staan. Dat heeft natuurlijk gevolgen voor de zeggenschap van de burgemeester over de politie. Die zou daardoor ingeperkt kunnen worden.' In het regeerakkoord staat nog maar een grove schets hoe de politieorganisatie zal worden veranderd en de nieuwe minister is Ivo Opstelten. Dat stelt hem wat meer gerust, Opstelten is immers zijn oud-collega van Rotterdam. 'Dat wekt vertrouwen omdat hij heel goed weet hoe belangrijk het is dat de burgemeester op lokaal niveau veiligheidsketens moet kunnen smeden en dat beschikbaarheid en zeggenschap over de politie daarbij heel belangrijk is.' Wat de aankondiging van de 3000 nieuwe agenten, houdt Schneiders zijn kruik nog droog. 'Goed nieuws, maar daarnaast denk ik: 'Eerst zien, dan geloven.'
Louis Cornelisse

PIETRO DI NICO / ANSA

De Amsterdamse burgemeester Bernard Welten van links aan loopt op met zijn befuncties. Rechts is Bernard Welten.

EVENWICHT Met leedwezen ziet Schneiders dat de bestuurlijke kant er heel anders uit gaat zien. 'Het ministerie van BZK gaat niet meer over de politie en de functie van korpsbeheerder vervalt. Er is dus sprake van een strakke justitieorganisatie met een eigen lijn naar Den Haag tegenover 420 loslopende burgemeesters.' Schneiders hoopt dat de plannen die nu voorliggen zo worden herschreven dat het politiebeleid evenwichtig blijft. 'Waarbij Justitie zich ook de belangen van het openbaar bestuur blijft aantrekken', voegt hij eraan toe. 'De gegroeide samenwerking tussen OM, politie en gemeenten is van onschatbare waarde. Daarin is de laatste jaren veel bereikt. We zijn succesvol in het terugdringen van infiltratie van criminelen in de bovenwereld en

BB ZAPP
www.binnenlandsbestuur.nl

GEVAARLIJKE BEDRIJVEN Gemeenten moeten meer werk maken om de regels voor brandveiligheid bij grote bedrijven die veel gevaarlijke stoffen in huis hebben, te handhaven. Voor 14 gemeenten is het de laatste waarschuwing. Dat schrijft minister Huizinga (Milieu) aan de VNG en de provincies (IPO).

SINTERKLAAS Een wethouder financieën die Sinterklaas mag spelen. In Schouwen-Duiveland neemt Ad Verseput die rol met verve op zich. 345 Euro mag hij elk huishouden geven, verdeeld over vier jaar. Het overschot op de begroting bedraagt ruim zes miljoen, en is ontstaan door een efficiëntere afvalverwerking.

NEVENFUNCTIE De Oisterwijkse collegepartij PrO, een samenwerkingverband van PvdA, GroenLinks en D66, wil met burgemeester Janssen praten over zijn voorzitterschap van het CDA Brabant. Volgens PrO tast dit zijn onafhankelijkheid aan. Janssen sprak zich uit voor landelijke samenwerking van CDA met PVV.

Ministerie van Veiligheid en Justitie
De heer mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer
(070) 373 8839

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
reactie concept nota van
wijziging Politiewet

ons kenmerk
BABVI/U201100132

datum
27 januari 2011

Geachte heer Opstelten,

Hierbij ontvang u onze reactie op de concept nota van wijziging bij wetsvoorstel 30880 tot vaststelling van een nieuwe politiewet, welke u ons bij brief van 14 december 2010 deed toekomen.

Na een aantal algemene opmerkingen gaan wij nader in op diverse onderdelen en aspecten van het voorstel. Wij besluiten met de conclusie dat, binnen de gegeven context van een nationale politie, aan een aantal nadere voorwaarden moet worden voldaan, wil de bestelwijziging tot het beoogde resultaat leiden.

Algemeen

De nota van wijziging bevat een aantal belangrijke verbeteringen ten opzichte van het oorspronkelijke wetsvoorstel.

Het is verheugend dat in het voorstel een aantal elementen is overgenomen uit het in opdracht van de VNG vervaardigde rapport *Sleuren of Sturen*, dat voorstellen bevat ter versterking van de lokale verankering van de politie: de positie van de gemeenteraad wordt versterkt en de functie van de lokale driehoek wordt uitgebreid.

Verder wordt op landelijk niveau een aanzet gegeven voor de versterking van de democratische inbedding van de politie. De in het voorstel Remkes geïntroduceerde figuur van een directieraad tussen de minister en de politie is daarmee van de baan; dit is ook het geval met de wettelijke status voor een Raad van Hoofdcommissarissen. Hiermee is tegemoet gekomen aan onze bezwaren op deze onderdelen van het voorstel Remkes.

De minister benadert de door hem voorgestane wijziging van het politiebesteding sterk vanuit efficiency overwegingen: centralisatie van het beheer en vermindering van de bestuurlijke drukte moeten meer ruimte geven aan het politiewerk. De mate waarin de voorgestelde wijzigingen de effectiviteit van het beleid ten goede komen krijgt minder de aandacht. Wij zijn van oordeel dat vanuit bedrijfsmatig

oogpunt nationale politie belangrijke efficiencyvoordelen kan bieden, echter bepalend voor het succes van de voorgestelde bestelwijziging zal zijn de mate waarin de veiligheidsproblemen die de burger in zijn eigen omgeving ervaart worden vertaald in beleid. De voorgestelde regeling gaat naar onze mening te zeer uit van een top down benadering, daar waar deze vraaggestuurd zou moeten zijn. Daarnaast zijn wij van mening dat de veiligheid van de burger is gebaat bij een duidelijk evenwicht tussen de aansturing vanuit de justitiële kolom en vanuit het openbaar bestuur.

Tenslotte constateren wij dat de nota van wijziging in feite 2 reorganisaties bevat: de centralisatie van het beheer en de omvorming van 25 rechtspersoonlijkheid bezittende regio's naar 10 regionale eenheden. Wij vrezen dat een gelijktijdige aanpak een te groot beslag legt op de politieorganisatie, juist in een tijd waarin 'alle hens aan dek' moeten om de veiligheidsproblemen aan te pakken. Wij bepleiten dan ook een gefaseerde invoering door eerst de centralisatie van het beheer te realiseren.

Verhouding minister – nationale politie (artikel 3 juncto de artikelen 27 en 31)

Artikel 3 omschrijft de taak van de politie, die deze in ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels uitoefent. Dit artikel is overgenomen uit de Politiewet 1993, die dit weer heeft ontleend aan de Politiewet 1957. Het is een inmiddels klassieke formulering, die een fundamentele bouwsteen van onze rechtsstaat bevat.

Het artikel geeft aan dat de politie onderdeel uitmaakt van de uitvoerende macht. Op basis van de nota van wijziging is er één korpschef, die is belast met de leiding en het beheer van de politie. Deze ressorteert rechtstreeks onder de minister, die verantwoording aflegt aan de Kamer. De minister kan de korpschef algemene en bijzondere aanwijzingen geven. Anders dan in de huidige situatie ten aanzien van de korpsbeheerders het geval is, is dit geen 'ultimum remedium' maar een regulier sturingsinstrument (Toelichting blz. 58). Op zich is dit is een belangrijke verbetering in vergelijking met het oorspronkelijke wetsvoorstel waarin de politie wordt aangestuurd door een directieraad. In dit opzicht en ook in relatie tot het democratisch tekort op regionaal niveau in het vigerende bestel, kan met de minister gesproken worden van een versterking van de democratische inbedding (Toelichting blz. 17).

Tegelijkertijd roept de voorgestelde regeling in dit verband vragen op. Het lijkt niet logisch dat de minister een ambtenaar, voor wiens handelen hij direct verantwoordelijk is, aanstuurt met behulp van algemene en bijzondere aanwijzingen, dit is een instrument dat meer geëigend is in de relatie tot bestuurders.

Vorst roept het voorstel van de minister de vraag op waarom de verantwoordelijkheden ten aanzien van het beheer niet rechtstreeks bij de minister worden belegd, die daarin dan wordt bijgestaan wordt door de korpschef (gelijk de huidige constructie korpsbeheerder - korpschef).

Opmerkelijk in het voorstel is dat de burgemeester, evenals de officier van justitie, een bijstandsverzoek voor extra politie-inzet buiten de regionale eenheid bij de korpschef moet indienen, terwijl bijstandsverzoeken nu volledig via de bestuurlijke lijn lopen.

Niet duidelijk is waar het werkgeverschap daadwerkelijk wordt belegd. Het lijkt logisch om deze verantwoordelijkheid in een nationaal bestel consequent bij de minister neer te leggen. In de Toelichting is echter opgenomen dat de minister wel zelf verantwoordelijk is voor de onderhandelingen over de arbeidsvoorwaarden maar dat de korpschef het bevoegd gezag is als het gaat om aanstellingen, schorsing en ontslag. Daarnaast is volgens de Toelichting de minister weer in het bijzonder verantwoordelijk voor het LMD-beleid voor ambtenaren van politie van schaal 15 en hoger (dit veronderstelt dat de minister niet verantwoordelijk is voor het volledige LMD-beleid).

Bij nationale politie dient de verantwoordelijkheid voor het handelen van de landelijke korpschef en zijn ondergeschikten helder en strak te zijn belegd. De nu gekozen constructie voldoet daar niet in alle opzichten aan.

Versterking lokaal gezag (artikel 13 en 15)

Artikel 13 legt vast dat het lokale driehoeksoverleg zowel over gezag, beleid als de verdeling van de sterkte gaat. Artikel 15 regelt de verantwoordingsplicht van de burgemeester jegens de raad. Beide zijn belangrijke elementen in het versterken van de lokale verankering van de politie conform de aanbevelingen van *Sleuren of sturen*.

De uitwerking roept evenwel vragen op. In het regeerakkoord is opgenomen dat de burgemeester bij verschillen van opvatting in de driehoek de doorslaggevende stem heeft. Die afspraak is niet terug te vinden in het wetsvoorstel, wat consequenties heeft voor de 'checks and balances' in het voorgestelde politiebestedel. De burgemeester moet in de positie komen om zijn gezagsrol tegenover de gemeenteraad waar te kunnen maken.

Verder is het voor het functioneren van de driehoek van belang dat het Openbaar Ministerie lokaal dichtbij genoeg is georganiseerd is om een goede lokale partner te kunnen zijn.

Voorts constateren wij dat de burgemeester, in tegenstelling tot de huidige situatie waarin hij als lid van het Regionaal College de verantwoordelijkheid draagt voor het beheer van het politiekorps, uiteindelijk geen instrument naar de lokale politiechef heeft om de gemeentelijke prioriteiten op het gebied van veiligheid daadwerkelijk te realiseren. Hetzelfde geldt overigens voor de officier van justitie. Om daadwerkelijk het gezag te verstevigen zal de burgemeester instrumenten moeten hebben om naleving van afspraken in de driehoek af te dwingen. Hij moet minimaal instemmingsrecht hebben bij benoemingen en adviesrecht ten aanzien van promotie en ontslag van de lokale politiechef. Daarnaast moet de burgemeester als 'ultimum remedium' de mogelijkheid hebben de lokale politiechef voor te dragen voor ontslag indien bij voortduring de afspraken die in de driehoek gemaakt zijn niet nagekomen worden.

De burgemeester moet de mogelijkheid hebben om afspraken te maken over het vaststellen van een bepaalde politiecapaciteit per gemeente voor de dagelijkse politiezorg, hetgeen meer is dan alleen de wijkagent. Een gegarandeerde capaciteit dus, waar gemeente altijd op kan rekenen en die niet kan worden weggehaald als er zich elders in de regio een incident voordoet.

Het door de gemeenteraad vastgestelde integraal veiligheidsplan is het geëigende instrument om vast te stellen wat de lokale veiligheidsproblemen zijn. In de driehoek dient niet alleen gesproken te worden over de politie-inzet maar ook over de uitvoer van het integraal veiligheidsplan. Aan de omschrijving van de taken van de lokale driehoek zou een bepaling moeten worden toegevoegd die de politie-inzet en inzet van overige veiligheidspartners koppelt aan de uitvoering van het integraal veiligheidsplan

Regionale eenheden en districten (artikel 25 juncto artikel 39)

Het landelijke korps zal bestaan uit 10 regionale eenheden, conform de (toekomstige) indeling van de gerechtelijke kaart. De samenwerking met de justitiële keten wordt hierdoor bevorderd (Toelichting blz. 24). Eenmaal in de 4 jaar stellen de burgemeesters van de inliggende gemeenten en de hoofdofficier het beleidsplan vast.

Met deze regeling wordt eraan voorbij gegaan dat deze indeling veelal geen enkele relatie heeft met

bestuurlijk relevante entiteiten en, in het bijzonder in het Noorden en Oosten van het land, tot onwerkbare eenheden leidt. De workload van de gerechten is leidend, maar vanuit bestuurlijk oogpunt ontbreekt de logica. Indien al tot 10 regionale eenheden gekomen wordt, bepleiten wij om niet in alle gevallen de gerechtelijke kaart leidend te doen zijn.

Het natuurlijke niveau waarop gemeenten hun beleid op elkaar afstemmen is dat van de veiligheidsregio. Nu aangegeven wordt dat voor de indeling van de regionale eenheden in politiedistricten kan worden uitgegaan van de indeling van de veiligheidsregio's (Toelichting blz. 35) geldt te meer dat gemeenten van de ambtelijke en bestuurlijke structuren van de veiligheidsregio gebruik kunnen maken om tot een districtelijk veiligheidsplan te komen, op basis van de gemeentelijke veiligheidsplannen. Het districtelijk veiligheidsplan is weer een bouwsteen voor het regionale plan. Op deze wijze wordt het veiligheidsbeleid en de daarbij behorende verdeling van de politiecapaciteit van onderop vormgegeven. Wij bepleiten dan ook dat in de wet wordt vastgelegd dat de burgemeesters van de gemeenten in het district en de (hoofd)officier van justitie tenminste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vaststellen. Naar analogie van de regeling op regionaal niveau stelt de voorzitter van het districtsoverleg het beleidsplan vast indien de burgemeesters en de (hoofd)officier geen overeenstemming bereiken.

Verder zou op het niveau van het district moeten worden geregeld de invloed van de burgemeesters op de benoeming van de districtschef en de vaststelling van de organisatie en het formatieplan.

Bestuurlijke zeggenschap op nationaal niveau (artikelen 18, 20, 40 juncto de artikelen 3 en 19)

De minister krijgt de bevoegdheid om eenmaal in de vier jaar de landelijke beleidsdoelstellingen vast te stellen, en voor iedere regionale eenheid de doelstellingen vast te stellen ter verwezenlijking van de landelijke doelstellingen. Daarnaast krijgt de minister de bevoegdheid aanwijzingen te geven aan de regioburgemeester tot wijziging van het beleidsplan, indien dit plan onvoldoende verzekert dat deze landelijke doelstellingen worden verwezenlijkt. De instemming van de burgemeesters uit de regio is niet vereist.

Dit conglomeraat van ministeriele bevoegdheden onderstreept de noodzaak een regeling te treffen voor de doorwerking van lokale prioriteiten in het regionale veiligheidsplan, zoals hierboven bepleit. Verder zou wettelijk moeten worden vastgelegd dat de landelijke, regionale en lokale prioriteiten op een evenwichtige wijze worden samengebracht. De landelijke prioriteiten moeten tot het hoognodige worden beperkt.

Verder zijn wij van mening dat de nieuwe Politiewet nadere waarborgen moet geven voor het daadwerkelijk beschikbaar zijn van politie-inzet in de regio, wanneer dat in het regionale beleidplan is overeengekomen.

In dit verband merken nog op dat Nederland een duaal politiebesteding kent. Van de dualiteit die ook op het niveau van ministers nog aanwezig is in het voorstel Remkes, wordt in de nota van wijziging afstand gedaan. Er is één politieminister, de minister van Veiligheid en Justitie, onder wie ook het College van Procureurs-generaal ressorteert dat via een hiërarchische lijn de hoofdofficieren van justitie aanstuurt. Gevoegd bij hetgeen hiervoor is opgemerkt over het enten van de regionale eenheden op de justitiële keten en de bevoegdheden van de minister tot het vaststellen van prioriteiten, lijkt de justitiële oriëntatie van de politie te worden versterkt ten koste van de bestuurlijke. De politie zal hierdoor nog sterker voor het dilemma komen te staan: tegemoet komen aan de van bovenaf opgelegde politieprioriteiten of rechtdoen aan lokale veiligheidsproblematiek. Ook dit onderstreept de noodzaak meer wettelijke waarborgen in te bouwen voor de doorwerking van de bestuurlijke prioriteiten in het landelijke en regionale beleid.

Aanvullende randvoorwaarden korpschef (artikel 27)

Volgens het voorliggend voorstel is het de bedoeling dat de korpschef voor een periode van 6 jaar wordt benoemd, met telkens een mogelijkheid tot verlenging van drie jaar. Wij achten een periode van 6 jaar erg lang. Daarnaast zijn wij van mening dat de mogelijkheid tot herbenoeming moeten worden beperkt tot eenmaal. Verder is het belang van deze functie dusdanig, dat niet volstaan kan worden met slechts een adviesrecht voor de regioburgemeesters. Wij zijn van mening dat bij de benoeming van de korpschef de regioburgemeesters instemmingsrecht moeten hebben.

In de Toelichting wordt gesteld dat de korpschef vanzelfsprekend afkomstig is uit de politie (Toelichting blz. 28). Wij bepleiten de mogelijkheid dat ook niet-politiemensen voor deze functie in aanmerking komen, zoals thans ook praktijk is. Dit kan de maatschappelijke oriëntatie van de politieorganisatie ten goede komen.

Verder wordt aangegeven dat de korpschef fungeert als boegbeeld van de Nederlandse politie (Toelichting blz. 24, Hoofdlijnenbrief blz. 2). Wij nemen aan dat daarmee wordt bedoeld als boegbeeld van de professie. Voor de gemeenten is de minister het bestuurlijke referentiepunt en boegbeeld van politie Nederland.

Conclusie

Samengevat zijn van oordeel dat binnen de gegeven context van een nationale politie aan een aantal nadere voorwaarden moet worden voldaan, wil de bestelwijziging tot het beoogde resultaat leiden. Hierboven hebben wij daarvoor voorstellen gedaan, die ertoe strekken te verzekeren dat lokale prioriteiten door werken in het beleid. Daarnaast zijn wij van mening dat een gelijktijdige centralisatie van het beheer en een opschaling van 25 regio's naar 10 regionale eenheden een te grote belasting is van de politieorganisatie, die ten koste gaat van het politiewerk. Wij bepleiten dan ook een gefaseerde invoering door eerst de centralisatie van het beheer te realiseren.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nederlands Genootschap van Burgemeesters

mr. R.J.J.M. Pans,
voorzitter directieraad

mr. B.B. Schneiders,
voorzitter